SKLEPI

SKLEP KOMISIJE (EU) 2020/1205

z dne 6. avgusta 2020

o nacionalnih določbah, o katerih je Slovaška republika na podlagi člena 114(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije poslala uradno obvestilo v zvezi z vsebnostjo kadmija v fosfatnih gnojilih

(notificirano pod dokumentarno številko C(2020) 5285)

(Besedilo v slovaškem jeziku je edino verodostojno)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114(6) Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

1. DEJSTVA IN POSTOPEK

(1) Slovaška republika je 9. avgusta 2019 na podlagi člena 114(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) uradno obvestila Komisijo o svoji nameri, da ohrani nacionalne določbe o vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]).

1.1 Zakonodaja Unije

1.1.1 *Člen 114(4) in (6) PDEU*

(2) Člen 114(4) in (6) PDEU določa:

„4. Če po tem, ko Evropski parlament in Svet, Svet ali Komisija sprejmejo harmonizacijski ukrep, država članica meni, da mora ohraniti nacionalne določbe zaradi pomembnih potreb iz člena 36 ali določbe, ki zadevajo varstvo okolja ali delovnega okolja, o teh določbah pa tudi o razlogih za njihovo ohranitev uradno obvesti Komisijo.

[…]

6. Komisija v šestih mesecih po uradnih obvestilih iz odstavkov 4 […] odobri ali zavrne nacionalne določbe, potem ko preveri, ali so morda sredstvo samovoljne diskriminacije ali prikrita omejitev trgovine med državami članicami in ali ovirajo delovanje notranjega trga.

Če Komisija v tem roku ne sprejme nobenega sklepa, se šteje, da so nacionalne določbe iz odstavkov 4 […] odobrene.

Če to upravičuje zahtevnost zadeve in če ni nevarnosti za zdravje ljudi, lahko Komisija zadevno državo članico uradno obvesti, da se rok iz tega odstavka lahko podaljša za nadaljnje obdobje največ šestih mesecev.“

([1]) Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (UL L 170, 25.6.2019, str. 1).

1.2 **Harmonizacijska pravila na področju sredstev za gnojenje**

1.2.1 *Uredba (ES) št. 2003/2003*

(3) Uredba (ES) št. 2003/2003 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]) se uporablja za proizvode, ki se dajejo na trg kot gnojila, označena z „gnojila ES“. Gnojilo, ki pripada gnojilom s seznama v Prilogi I k Uredbi (ES) št. 2003/2003 in je v skladu s pogoji, določenimi v navedeni uredbi, se lahko označi kot „gnojilo ES“ ter prosto giblje na notranjem trgu.

(4) Priloga I k Uredbi (ES) št. 2003/2003 podaja izčrpen seznam vrst gnojil, ki jih zajemajo harmonizacijska pravila. Za vsako vrsto gnojila obstajajo posebne zahteve, ki na primer zadevajo vsebnost hranila, topnost hranila ali metode predelave.

(5) Uredba (ES) št. 2003/2003 se predvsem uporablja za mineralna gnojila. Nekatere vrste zajetih gnojil imajo vsebnost fosforja v ekvivalentu 5 masnih odstotkov ali več fosforjevega pentoksida (P_2O_5).

(6) Člen 5 Uredbe (ES) št. 2003/2003 določa načelo prostega prometa gnojil ES na notranjem trgu ter navaja, da države članice na podlagi sestave, identifikacije, označevanja ali pakiranja in drugih določb iz navedene uredbe ne prepovejo, omejijo ali zadržijo dajanja gnojil ES, ki so v skladu z določbami navedene uredbe, na trg.

(7) Uredba (ES) št. 2003/2003 ne določa nobenih mejnih vrednosti za onesnaževalce v gnojilih ES. Zato se, z nekaj izjemami na podlagi odločb Komisije pri uporabi zadevnih določb PDEU ([3]), gnojila ES z vsebnostjo fosforja vsaj 5 odstotkov P_2O_5 prosto gibljejo na notranjem trgu ne glede na vsebnost kadmija.

(8) Vendar je bil namen Komisije, da obravnava vprašanje nenamerne vsebnosti kadmija v mineralnih gnojilih, že napovedan v uvodni izjavi 15 Uredbe (ES) št. 2003/2003. Kot navaja: „Gnojila je mogoče onesnažiti s snovmi, ki potencialno lahko predstavljajo tveganje za zdravje ljudi in živali ter za okolje. Razen mnenja Znanstvenega odbora za toksičnost, ekotoksičnost in okolje (SCTEE) Komisija namerava obravnavati vprašanje nenamerne vsebnosti kadmija v mineralnih gnojilih, ter bo, če bo to primerno, pripravila predlog uredbe, ki ga bo predložila Evropskemu parlamentu in Svetu. Če bo primerno, bo opravila podoben pregled za druge onesnaževalce.“

1.2.2 *Uredba (EU) 2019/1009*

(9) Uredba (EU) 2019/1009 določa harmonizacijska pravila za „sredstva za gnojenje EU“. S 16. julijem 2022 razveljavlja Uredbo (ES) št. 2003/2003.

(10) Sredstva za gnojenje EU so sredstva za gnojenje, označena z oznako CE, ko se omogoči njihova dostopnost na trgu. Sredstvo za gnojenje EU mora izpolnjevati zahteve iz Uredbe (EU) 2019/1009 za ustrezno funkcijsko kategorijo sredstev (FKS) in kategorije ali kategorij sestavnih materialov ter biti označeno v skladu z zahtevami za označevanje iz navedene uredbe. Obstaja sedem FKS za sredstva za gnojenje EU, ena izmed njih pa zajema gnojila.

(11) Uredba (EU) 2019/1009 zajema anorganska gnojila bolj na splošno kot Priloga I k Uredbi (ES) št. 2003/2003 ter za njih veljajo nekatere splošne zahteve glede kakovosti in varnosti. Poleg tega Uredba (EU) 2019/1009 velja za organska in organsko-mineralna gnojila, ki so zunaj stvarnega področja uporabe Uredbe (ES) št. 2003/2003.

(12) Uredba (EU) 2019/1009 uvaja na ravni Unije pojem „fosfatnih gnojil“ za organsko-mineralna gnojila ali anorganska gnojila z makrohranili z vsebnostjo fosforja vsaj 5 odstotkov P_2O_5.

([2]) Uredba (ES) št. 2003/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o gnojilih (UL L 304, 21.11.2003, str. 1).

([3]) Glej odločbe Komisije z dne 3. januarja 2006: 2006/347/ES o nacionalnih določbah, o katerih je Kraljevina Švedska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih (UL L 129, 17.5.2006, str. 19), 2006/348/ES o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Finska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih (UL L 129, 17.5.2006, str. 25) in 2006/349/ES o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Avstrija na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih (UL L 129, 17.5.2006, str. 31).

(13) Uredba (EU) 2019/1009 prvič na ravni Unije določa mejne vrednosti za onesnaževala v sredstvih za gnojenje EU. Na podlagi točke 3(a)(ii) v FKS 1(B) Organsko-mineralno gnojilo in točke 2(a)(ii) v FKS 1(C)(I) Anorgansko gnojilo z makrohranili Priloge I k navedeni uredbi vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih ne sme preseči mejne vrednosti 60 mg/kg P_2O_5.

(14) Načelo prostega pretoka določa člen 3(1) Uredbe (EU) 2019/1009, v skladu s katerim države članice iz razlogov, povezanih s sestavo, označevanjem ali drugimi vidiki, ki jih zajema navedena uredba, ne ovirajo omogočanja dostopnosti na trgu sredstev za gnojenje EU, skladnih z navedeno uredbo. Vendar v skladu s členom 3(2) Uredbe (EU) 2019/1009 lahko država članica, za katero 14. julija 2019 velja odstopanje od Uredbe (ES) št. 2003/2003 v zvezi z vsebnostjo kadmija v gnojilih, odobreno v skladu s členom 114(4) PDEU, za sredstva za gnojenje EU še naprej uporablja nacionalne mejne vrednosti za vsebnost kadmija v gnojilih, vse dokler se na ravni Unije ne uporabljajo harmonizirane mejne vrednosti za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih, ki so enake ali nižje od nacionalnih mejnih vrednosti.

(15) Poleg tega mora Komisija do 16. julija 2026 ponovno pregledati mejne vrednosti za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih, da bi ocenila možnost znižanja teh mejnih vrednosti na nižjo ustrezno raven. Komisija mora upoštevati okoljske dejavnike, zlasti talne in podnebne pogoje, dejavnike v zvezi z zdravjem ter družbeno-gospodarske dejavnike, vključno s pomisleki glede zanesljivosti oskrbe.

1.2.3 *Neobvezna ureditev*

(16) Trg EU za sredstva za gnojenje je le delno harmoniziran.

(17) Cilj Uredbe (ES) št. 2003/2003 je zagotoviti prost promet gnojil ES na notranjem trgu. Vendar ne vpliva na „nacionalna gnojila“, dana na trg v državi članici v skladu z njeno zadevno nacionalno zakonodajo. Proizvajalci lahko izberejo, da gnojilo tržijo kot „gnojilo ES“ ali „nacionalno gnojilo“.

(18) Uredba (EU) 2019/1009 ohranja nespremenjeno neobvezno ureditev. Torej zagotavlja prosto gibanje sredstev za gnojenje EU na notranjem trgu in še naprej omogoča dajanje nacionalnih sredstev za gnojenje na trg. Izbira ostaja v rokah proizvajalca.

(19) Na podlagi Uredbe (ES) št. 2003/2003 in Uredbe (EU) 2019/1009 države članice ne smejo ovirati omogočanja dostopnosti na trgu skladnih gnojil ES in sredstev za gnojenje EU iz razlogov, med drugim povezanih z vsebnostjo kadmija.

(20) Vendar države članice lahko ohranijo ali uvedejo kakršne koli mejne vrednosti, za katere menijo, da so primerne, za onesnaževala v nacionalnih sredstvih za gnojenje. Vsako državo članico bolj ali manj skrbi grožnja, ki jo kopičenje kadmija predstavlja za dolgoročno trajnost rastlinske proizvodnje. Večina držav članic je že uvedla pravila, ki omejujejo vsebnost kadmija v nacionalnih sredstvih za gnojenje, da se zmanjšajo emisije kadmija v okolje in s tem izpostavljenost ljudi kadmiju. Ta sklep se ne nanaša na te vrste pravil.

(21) Zato harmonizacijska pravila Unije soobstajajo z nacionalnimi določbami, ki se uporabljajo za sredstva za gnojenje.

1.3 **Priglašene nacionalne določbe**

(22) Nacionalne določbe, ki jih je priglasila Slovaška republika glede mejnih vrednosti kadmija za fosfatna gnojila („priglašene nacionalne določbe“), so vsebovane v Odloku slovaškega ministrstva za kmetijstvo št. 577/2005 o določitvi vrste gnojil, sestave, embalaže in označevanja gnojil, analitskih metod za testiranje gnojil, elementov tveganja in njihovih mejnih vrednosti za posamezne skupine gnojil, dovoljenih odstopanj in omejitev za kmetijska gnojila za namene Zakona št. 136/2000 o gnojilih in Zakona št. 220/2004 o varovanju in uporabi kmetijskih zemljišč.

(23) Točka 1 Priloge 3 k Odloku št. 577/2005 določa mejno vrednost 20 mg/kg P_2O_5 za kadmij. Ta mejna vrednost se uporablja za tri kategorije gnojil: fosforna gnojila, sestavljena gnojila in gnojila, ki vsebujejo tudi elemente v sledovih ne glede na njihovo vsebnost P_2O_5. Mejna vrednost se ne uporablja za gnojila ES iz Uredbe (ES) št. 2003/2003.

(24) Slovaška republika je v svojem uradnem obvestilu in dodatnih informacijah, ki jih je predložila Komisiji, jasno navedla, da njeno uradno obvestilo zajema samo fosfatna gnojila, ki so zajeta v Uredbi (EU) 2019/1009 in dostopna na trgu na Slovaškem. Taka gnojila so navedena v točki 3(a)(ii) FKS 1(B) in točki 2(a)(ii) FKS 1(C)(I) dela II Priloge I k navedeni uredbi, ki se uporabljata za anorganska in organsko mineralna gnojila s skupno vsebnostjo fosforja, ki je enaka ali višja od ekvivalenta 5 masnih odstotkov fosforjevega pentoksida (P_2O_5).

(25) Poleg tega je Slovaška republika potrdila, da ne zaproša za kakršna koli druga odstopanja v zvezi z dajanjem na trg sredstev za gnojenje v smislu Uredbe (EU) 2019/1009.

1.4 **Postopek**

(26) V času sprejetja Uredbe (EU) 2019/1009 je Slovaška republika z Madžarsko in Češko podpisala politično izjavo, ki izraža njihovo obžalovanje glede majhne ambicioznosti končnega kompromisa glede mejne vrednosti za kadmij v fosfatnih gnojilih ter že kaže njihovo podporo nacionalnim odstopanjem od nje na podlagi člena 114(4) PDEU.

(27) Slovaška republika je s pismom z dne 9. avgusta 2019 uradno obvestila Komisijo o svoji nameri, da ohrani nacionalne določbe o vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009. V skladu s členom 114(4) v povezavi s členom 36 PDEU obrazložitev Slovaške republike temelji na pomembnih potrebah, povezanih z varovanja zdravja ljudi in varstva okolja.

(28) S pismom z dne 29. avgusta 2019 je Komisija potrdila prejem uradnega obvestila in obvestila slovaške organe, da se njeno šestmesečno obdobje preverjanja v skladu s členom 114(6) PDEU konča 10. februarja 2020.

(29) V podporo svojemu uradnemu obvestilu, ki temelji na členu 114(4) PDEU, so slovaški organi v pismu z dne 27. septembra 2019 poslali Komisiji dodatne informacije. Navedene informacije dajejo nekatera pojasnila glede stvarnega področja uporabe priglašenih nacionalnih določb, ki si jih Slovaška republika prizadeva ohraniti, in podrobne podatke o trgu gnojil na Slovaškem.

(30) Poleg teh dodatnih informacij je Slovaška republika s pismom z dne 8. novembra 2019 poslala študijo, ki jo je izvedla francoska agencija ANSES, o izpostavljenosti kadmiju, ki predlaga referenčne vrednosti toksičnosti z uživanjem, referenčne sanitarne vrednosti v telesu (npr. v krvi in urinu) in mejne vrednosti za kadmij v sredstvih za gnojenje ter podpore za poljščine za nadzor onesnaževanja kmetijskih zemljišč in kontaminacije rastlinske proizvodnje ([4]).

(31) Poleg tega je Komisija objavila obvestilo v zvezi z uradnim obvestilom v *Uradnem listu Evropske unije* ([5]), da bi zainteresirane strani seznanila z namero Slovaške republike po ohranitvi nacionalnih določb in tudi z razlogi v podporo zahteve. S pismom z dne 19. novembra 2019 je Komisija tudi druge države članice seznanila z uradnim obvestilom in jim dala priložnost, da v 30 dneh predložijo pripombe.

(32) Komisija je v tem roku prejela pripombe dveh držav članic, in sicer Češke in Kraljevine Belgije. Obe državi članici sta omenili, da glede uradnega obvestila nimata nobenih pripomb. Po objavi obvestila v Uradnem listu niso bile prejete nobene pripombe.

(33) Komisija je v svojem sklepu, priglašenem 29. januarja 2020 ([6]), v skladu s tretjim pododstavkom člena 114(6) PDEU in glede na zahtevnost zadeve ter ker ni nevarnosti za zdravje ljudi, ki bi jo tak podaljšanje povzročilo, menila, da je upravičena do podaljšanja roka iz prvega pododstavka člena 114(6) PDEU za dodatno obdobje šestih mesecev, ki poteče 10. avgusta 2020. Ker je bila zahtevnost zadeve povezana s pogoji dopustnosti, je Komisija zadržala odločanje o dopustnosti priglasitve do tega sklepa.

([4]) Avis de l'Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail relatif a l'Exposition au cadmium (CAS n°7440-43-9) – Propositions de valeurs toxicologiques de référence (VTR) par ingestion, de valeurs sanitaires repères dans les milieux biologiques (sang, urine, …) et de niveaux en cadmium dans les matières fertilisantes et supports de culture permettant de maîtriser la pollution des sols agricoles et la contamination des productions végétales: https://www.anses.fr/fr/system/files/VSR2015SA0140.pdf

([5]) UL C 394, 21.11.2019, str. 2.

([6]) Sklep Komisije o podaljšanju roka iz člena 114(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije v zvezi z nacionalnimi določbami glede največje dovoljene vsebnosti kadmija v gnojilih, ki jih je v skladu s členom 114(4) PDEU uradno sporočila Slovaška republika (C(2020) 376 final).

2. **OCENA**

2.1 **Dopustnost**

(34) V skladu s členom 114(4) in (6) PDEU lahko država članica po sprejetju harmonizacijskega ukrepa ohrani strožje nacionalne določbe zaradi pomembnih potreb iz člena 36 PDEU ali v zvezi z varstvom okolja ali delovnega okolja, če o teh nacionalnih določbah uradno obvesti Komisijo in jih Komisija odobri.

(35) Slovaška republika prosi Komisijo, naj odobri odstopanje, ki dovoljuje dajanje na slovaški trg samo tistih fosfatnih gnojil z vsebnostjo fosforjevega pentoksida (P_2O_5) vsaj 5 odstotkov P_2O_5, ki vsebujejo največ 20 mg kadmija/kg P_2O_5. Slovaška republika v pismu z dne 27. septembra 2019 pojasnjuje, da je njena namera ohraniti odstopanje od mejne vrednosti, določene za kadmij v fosfatnih gnojilih, in sicer v anorganskih gnojilih z makrohranili in organsko-mineralnih gnojilih.

(36) Za ugotavljanje dopustnosti uradnega obvestila mora Komisija oceniti, ali so zadevne priglašene nacionalne določbe predhodno obstoječ ukrep, ki odstopa od na novo uvedenega harmonizacijskega pravila, in ali bolje varujejo.

2.1.1 *O predhodnem obstoju priglašenih nacionalnih določb*

(37) Za namen te ocene je treba upoštevati posebno kompleksnost obravnavanega položaja.

(38) Prvič, izčrpen seznam ozko opredeljenih vrst gnojil ES iz Uredbe (ES) št. 2003/2003 bo zamenjala popolnoma drugačna regulativna ureditev. Uredba (EU) 2019/1009 bo tako nadomestila vrste gnojil z veliko bolj splošnimi kategorijami gnojil in razširila okvir harmonizacije na kategorije izdelkov, ki niso gnojila. Z drugimi besedami, medtem ko bo Uredba (EU) 2019/1009 zajela vse proizvode, ki so bili prej harmonizirani na podlagi Uredbe (ES) št. 2003/2003, bo to prvi harmonizacijski ukrep za določene kategorije gnojil, ki spadajo pod njeno razširjeno področje uporabe.

(39) Drugič, medtem ko Uredba (ES) št. 2003/2003 harmonizira gnojila ES, ne uvaja harmonizirane mejne vrednosti za kadmij. Z drugimi besedami, medtem ko so bila nekatera gnojila, na katera so bile usmerjene priglašene nacionalne določbe, kot taka, že predmet harmonizacijskih ukrepov, navedeni harmonizacijski ukrepi do zdaj niso bili usmerjeni na tveganje, ki ga poskušajo obravnavati priglašene nacionalne določbe.

(40) Tretjič, Slovaška republika ni uporabila odstopanja od Uredbe (ES) št. 2003/2003 in trenutno ne uporablja kakršne koli omejitve za kadmij za gnojila ES.

(41) Ob teh kompleksnostih se postavlja vprašanje, ali bi se priglašene nacionalne določbe lahko štele, kot da so se obdržale v veljavi in bile priglašene Komisiji v skladu s členom 114(4) PDEU v zvezi z Uredbo (EU) 2019/1009 ob upoštevanju harmonizacije, ki jo je vzpostavila Uredba (ES) št. 2003/2003.

(42) Po eni strani člen 3(2) Uredbe (EU) 2019/1009 podaljšuje pretekla odstopanja od člena 5 Uredbe (ES) št. 2003/2003 na člen 3(1) Uredbe (EU) 2019/1009 ter tako omogoča obstoječim nacionalnim ukrepom, da se na podlagi uradnih obvestil iz člena 114(4) PDEU in sklepov Komisije iz člena 114(6) PDEU zakonito uporabljajo za gnojila, zajeta v okvir harmonizacije, ki ga zagotavlja Uredba (ES) št. 2003/2003, da veljajo tudi za sredstva za gnojenje EU, ki bodo prvič spadala pod nov razširjen okvir harmonizacije na podlagi Uredbe (EU) 2019/1009. To tudi potrjuje, da Uredba (EU) 2019/1009 predstavlja nadaljevanje harmonizacije, ki izhaja iz Uredbe (ES) št. 2003/2003.

(43) Po drugi strani uvodna izjava 11 Uredbe (EU) 2019/1009 potrjuje, da zakonodajalec, če parafraziramo člen 114(4) PDEU, ob upoštevanju, da bi se Uredba (EU) 2019/1009 morala šteti za namen ocen iz člena 114(4) PDEU:

„Več držav članic je zaradi varovanja zdravja ljudi in varstva okolja z nacionalnimi določbami omejilo vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih. Če država članica meni, da mora takšne nacionalne določbe ohraniti tudi po sprejetju harmoniziranih mejnih vrednosti iz te uredbe, dokler te harmonizirane mejne vrednosti niso enake ali nižje od veljavnih nacionalnih mejnih vrednosti, bi morala o zadevnih določbah uradno obvestiti Komisijo v skladu s

členom 114(4) PDEU. Poleg tega bi v skladu s členom 114(5) PDEU morala država članica, če meni, da mora na podlagi novih znanstvenih spoznanj o varstvu okolja ali delovnega okolja zaradi problema, ki je specifičen zanjo in je posledica sprejetja te uredbe, uvesti nove nacionalne določbe, kot so določbe o omejitvi vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, o načrtovanih določbah pa tudi o razlogih za njihovo uvedbo uradno obvestiti Komisijo. […]"

(44) To razlago nadalje podpira razlika v stvarnem področju uporabe Uredbe (ES) št. 2003/2003 in Uredbe (EU) 2019/1009, kjer Uredba (EU) 2019/1009 nadomešča Uredbo (ES) št. 2003/2003 ne le z razširjenim področjem uporabe, ampak tudi s popolnoma drugačno regulativno ureditvijo.

(45) V preteklih zadevah, kjer je nov harmonizacijski ukrep nadomestil obstoječega, lahko opazimo, da se je Sodišče Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) sklicevalo samo na novo sprejet harmonizacijski ukrep, ki naj bi se upošteval za namen ocen iz člena 114(4) PDEU ([7]).

(46) Skratka, ker je Uredba (EU) 2019/1009 harmonizacijski ukrep, ki bi se moral upoštevati za namen priglašenih nacionalnih določb v skladu s členom 114(4) PDEU, mora Komisija ugotoviti, ali so priglašene nacionalne določbe predhodno obstoječe v skladu z zahtevami člena 114(4) PDEU.

(47) Četrtič, Uredba (EU) 2019/1009 in Uredba (ES) št. 2003/2003 obravnavata neobvezno ureditev, kot je opisana zgoraj, kar pomeni, da nacionalna pravila lahko soobstajajo s harmonizacijskimi pravili EU v okviru istega stvarnega področja uporabe kot harmonizacijska pravila, vendar samo za proizvode, ki niso dani na trg na podlagi harmonizacijskih pravil. Priglašene nacionalne določbe so se do zdaj uporabljale samo za slednje proizvode, tj. gnojila, navedena v uvodni izjavi 17 zgoraj kot „nacionalna gnojila". Zato je trenutna uporaba proglašenih nacionalnih določb za taka nacionalna gnojila zakonita, saj so harmonizacijska pravila neobvezna za osebo, ki daje gnojila na trg. Vendar pa Slovaška republika zdaj namerava uporabljati iste priglašene nacionalne določbe kot odstopanje od Uredbe (EU) 2019/1009, čeprav se ne uporabljajo kot odstopanje od Uredbe (ES) št. 2003/2003.

(48) Ob tej kompleksnosti se postavlja vprašanje, ali se priglasitev, ki jo je vložila Slovaška republika, lahko šteje kot ohranjanje nacionalnih določb za namen člena 114(4) PDEU in ne kot uvedba nacionalnih določb po sprejetju harmonizacijskega ukrepa v skladu s členom 114(5) PDEU.

(49) Najprej lahko opozorimo, da priglašene nacionalne določbe veljajo v trenutni obliki od leta 2005. Torej so veljale ob pripravi Uredbe (EU) 2019/1009 in pred navedeno uredbo. Slovaška republika torej ne zahteva uvedbe nacionalnih določb po sprejetju harmonizacijskega ukrepa, kot bi bilo v primeru uradnega obvestila iz člena 114(5) PDEU.

(50) Po drugi strani se lahko postavi vprašanje, ali se bodo priglašene nacionalne določbe ohranile v smislu člena 114(4) PDEU, saj se priglašene nacionalne določbe v svoji trenutni obliki ne uporabljajo za gnojila ES. Vendar namerava Slovaška republika uporabljati priglašene nacionalne določbe tudi za sredstva za gnojenje EU. Za to je treba prilagoditi slovaško zakonodajo.

(51) Da bi presodili, ali so priglašene nacionalne določbe predhodno obstoječe v smislu člena 114(4) PDEU, čeprav bi morale biti nekoliko prilagojene, da bi vključevale sredstva za gnojenje EU, ob čemer gnojila ES ostajajo izključena, je pomembno izhajati iz namena razlikovanja med členom 114(4) in (5) PDEU.

(52) To razlikovanje je obravnavala sodna praksa Sodišča. V zadevi C-3/00, Danska proti Komisiji, je Sodišče sklenilo v zvezi s členom 95 PES, ki ustreza členu 114 PDEU:

„Razlika med primeroma iz člena 95 je, kot prvo, da so nacionalne določbe veljale pred harmonizacijskim ukrepom. Tako jih zakonodajalec Skupnosti pozna, zakonodajalec pa noče ali ne želi, da pri harmonizaciji vplivajo nanj. Zaradi tega se šteje kot sprejemljivo, da država članica zahteva, da njeni predpisi ostanejo v veljavi. V ta namen Pogodba ES zahteva, da so take nacionalne določbe utemeljene s pomembnimi potrebami iz člena 30 ES ali v zvezi z varstvom okolja ali delovnega okolja. V nasprotju s tem lahko v drugem primeru sprejetje nove nacionalne zakonodaje verjetneje ogrozi harmonizacijo. Institucije Skupnosti po definiciji niso mogle upoštevati nacionalnega besedila pri pripravi harmonizacijskega ukrepa. V navedenem primeru zahteve iz člena 30 ES niso upoštevane, ampak so

([7]) Glej zadevo C-360/14 P, Nemčija proti Komisiji.

sprejeti samo razlogi, ki se nanašajo na varstvo okolja ali delovnega okolja, če država članica zagotovi nova znanstvena spoznanja in potreba po uvedbi novih nacionalnih določb izhaja iz problema, ki je specifičen za zadevno državo članico in je posledica sprejetja harmonizacijskega ukrepa.“ ([8])

(53) Glede na navedeno sodno prakso je treba upoštevati, da je namen razlikovanja med členom 114(4) in (5) PDEU uvedba višjih zahtev glede utemeljenosti v primerih, v katerih je bolj verjetno, da bo harmonizacija ogrožena, saj zakonodajalec ni poznal zadevne nacionalne določbe ob pripravi harmonizacijskega ukrepa.

(54) Kot je že bilo ugotovljeno, priglašene nacionalne določbe v trenutni obliki veljajo od leta 2005. Torej so veljale ob pripravi Uredbe (EU) 2019/1009 in tudi pred navedeno uredbo.

(55) Poleg tega je iz ocene učinka, priložene predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil o dostopnosti na trgu gnojilnih proizvodov z oznako CE ([9]), razvidno, da je zakonodajalec Unije poznal priglašene nacionalne določbe ob pripravi Uredbe (EU) 2019/1009. Posledično bi se priglašene nacionalne določbe morale šteti kot predhodno obstoječe glede na člen 114(4) PDEU.

(56) Kot je bilo že navedeno, se Uredba (EU) 2019/1009 šteje za ustrezen harmonizacijski ukrep za to oceno. Zato bi se priglašene nacionalne določbe morale oceniti glede na navedeno uredbo. Še vedno je treba preučiti, ali so priglašene nacionalne določbe odstopanje od Uredbe (EU) 2019/1009 in ali so strožje od navedene uredbe.

2.1.2 *O strogosti priglašenih nacionalnih določb v zvezi z Uredbo (EU) 2019/1009*

(57) Medtem ko je mejna vrednost za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih iz točke 3(a)(ii) FKS 1(B) in točke 2(a)(ii) FKS 1 (C)(I) dela II Priloge I k Uredbi (EU) 2019/1009, od katere odstopajo priglašene nacionalne določbe, določena na 60 mg/kg P_2O_5, priglašene nacionalne določbe določajo mejno vrednost 20 mg/kg P_2O_5 za kadmij. Zato je jasno, da priglašene nacionalne določbe odstopajo in so strožje od določb Uredbe (EU) 2019/1009.

(58) Ob upoštevanju navedenega je mogoče oblikovati naslednje sklepe: 1) priglašene nacionalne določbe so veljale pred harmonizacijskim ukrepom in jih je zakonodajalec poznal ob pripravi harmonizacijskega ukrepa, in sicer Uredbe (EU) 2019/1009. Zato bi se morale šteti kot predhodno obstoječ ukrep v skladu s členom 114(4) PDEU; in 2) priglašene nacionalne določbe, ki odstopajo od točke 3(a)(ii) FKS 1(B) in točke 2(a)(ii) FKS 1(C)(I) dela II Priloge I k Uredbi (EU) 2019/1009, so strožje od Uredbe (EU) 2019/1009.

(59) Komisija zato meni, da je uradno obvestilo, ki ga je poslala Slovaška republika, v celoti dopustno v skladu s členom 114(4) PDEU.

2.2 **Vsebinska presoja**

(60) V skladu s členom 114(4) in prvim pododstavkom člena 114(6) PDEU mora Komisija preveriti, ali so izpolnjeni vsi pogoji iz navedenega člena, ki državi članici omogočajo ohraniti njene nacionalne določbe, ki odstopajo od harmonizacijskega ukrepa Unije.

(61) Komisija mora zlasti oceniti, ali so priglašene nacionalne določbe utemeljene na podlagi pomembnih potreb iz člena 36 PDEU ali povezane z varstvom okolja ali delovnega okolja ter ne presegajo tistega, kar je potrebno za dosego zastavljenih legitimnih ciljev. Poleg tega mora Komisija, kadar meni, da nacionalne določbe izpolnjujejo navedene pogoje, v skladu s členom 114(6) PDEU preveriti, ali so nacionalne določbe sredstvo za samovoljno diskriminacijo ali prikrito omejevanje trgovine med državami članicami in ali ovirajo delovanja notranjega trga.

([8]) Zadeva C-3/00, Danska proti Komisiji, točka 58. Nadalje potrjeno na primer v zadevi T-234/04, Kraljevina Nizozemska proti Komisiji, točka 58, združenih zadevah T-366/03 in T-235/04, Aland Oberösterreich in Avstrija proti Komisiji, točka 62, ter zadevi C-512/99, Nemčija proti Komisiji, točka 41.

([9]) Glej oceno učinka, priloženo predlogu Komisije, ki je bil posebej namenjen omejitvi kadmija, SWD(2016) 64 final, DEL 2/2; https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2016/EN/SWD-2016-64-F1-EN-MAIN-PART-2.PDF; zlasti glej strani 5, 6, 25, 28, 29 in 32 ter Prilogo I.

(62) Glede na rok iz člena 114(6) PDEU mora Komisija pri proučevanju, ali so nacionalni ukrepi, priglašeni na podlagi člena 114(4), utemeljeni, upoštevati razloge, ki jih je predložila država članica priglasiteljica. Dokazno breme nosi država članica, ki je predložila zahtevo in želi ohraniti nacionalne ukrepe.

(63) Kadar pa Komisija razpolaga z informacijami, glede na katere bi bilo morda treba pregledati harmonizacijski ukrep Unije, od katerega priglašene nacionalne določbe odstopajo, lahko take informacije upošteva pri ocenjevanju priglašenih nacionalnih določb.

2.2.1 *Stališče Slovaške republike*

(64) Položaj Slovaške republike glede vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, ki imajo vsaj 5 odstotkov P_2O_5, temelji na dolgotrajnem varstvu tal ter posledičnem varovanju zdravja ljudi in varstvu okolja.

(65) Slovaška republika je v svojem uradnem obvestilu Komisiji analizirala pričakovane učinke mejne vrednosti 60 mg/kg P_2O_5 iz Uredbe (EU) 2019/1009 na svojem nacionalnem ozemlju. Ta mejna vrednost vzbuja precejšnje pomisleke glede varovanja zdravja ljudi in varstva okolja. Kadmij velja za rakotvorno snov in se uvršča med najbolj strupene elemente. Rastline ga zlahka vsrkajo in tako kadmij vstopi v prehranjevalno verigo. Zato Slovaška republika poudarja potrebo po zmanjšanju nadaljnje izpostavljenosti kadmiju, ki v telo vstopa s hrano.

(66) Slovaška republika poleg skrbi za zdravje ljudi predloži tudi razloge, povezane z varstvom okolja in dolgoročnim varstvom tal, ki so kot večinoma kisla ali izredno kisla ranljivejša za kopičenje kadmija in potemtakem potrebujejo večje varstvo.

(67) Slovaška republika se v svoji obrazložitvi sklicuje na številne študije, ki povezujejo kopičenje kadmija v človeškem telesu z več zdravstvenimi problemi, kot so škodljivi učinki za srce, pljuča, kosti, spolne žleze in zlasti ledvice, prav tako pa osteoporoza ([10]). Podobno se Slovaška republika sklicuje tudi na različne vire v zvezi s kopičenjem kadmija v tleh ([11]). Ti viri ohranjajo neposredno povezavo med kopičenjem kadmija v tleh, neizogibnim vnosom kadmija v živila in krmo ter škodljivimi učinki na zdravje ljudi.

(68) Zlasti je navedeno, da je dejavnik prenosa kadmija iz tal v rastline močno odvisen od pH tal, pri čemer kisla tla predstavljajo največje tveganje. Bolj so tla kisla, več kadmija pride v rastlino (tudi če imajo tla precej nizko vsebnost kadmija), torej hitreje in v večjih količinah pride v prehranjevalno verigo.

(69) Ker je kadmij nerazgradljivo onesnaževalo, se obdrži v tleh od 75 do 380 let in na noben način se ne da razgraditi. Ravno nasprotno, kopiči se in je v tleh veliko manj mobilen kot v zraku ali vodi. Močno se poveže z organsko snovjo v površinskih horizontih tal. Glavni dejavniki, ki določajo mobilnost kadmija v tleh, so pH tal, vsebnost humusa in vodotopnih organskih snovi, prisotnost oksihidroksidov in tekmovalnih ionov ter občutna vlažnost.

(70) Več kot 70 % slovaških kmetijskih zemljišč je kislih ali izredno kislih. V okviru ocenjevanja mobilnosti kadmija v sistemu tla-rastlina je to zelo negativen in pomemben dejavnik.

([10]) Na primer Wexler P., 1999: Encyclopedia of Toxicology [Enciklopedija toksikologije]. Academic Press, 1999 in Ministrstvo za podjetnost in inovacije, Švedska, Položaj Švedske do tveganj, ki jih za zdravje ljudi predstavlja kadmij, N2016/02227/JM, 14. september 2016.

([11]) Čurlík, J., 2012: Potenciálne toxické stopové prvky a ich distribúcia v pôdach Slovenska [Potencialno strupeni elementi v sledovih in njihova porazdelitev v slovaških tleh]. Fakulteta za naravoslovne vede, Univerza Comenius, Bratislava, str. 285–287,
(Čurlík, 2012). OECD (1994): Kadmij: monografija za zmanjšanje tveganja št. 5. Direktorat za okolje OECD, Paris in Christensen, J. B., Haung, P. M., 1999: Solid phase cadmium and the reaction of aqueous cadmium with soil surfaces [Kadmij v trdni fazi in reakcija kadmija na vodni osnovi]. V: McLaughlin, M. J., Singh, B.r. (ur.) Cadmium and plants [Kadmij v rastlinah]. Kluwer Acad. Publ. London. Str. 65–96.

(71) Poleg tega, da so tla na Slovaškem izredno kisla, postajajo vedno revnejša z organskimi snovmi. Reden in zadosten vnos organskih snovi v tla se lahko doseže v obliki organskega gnojenja, tesno povezanega z živinorejo. Vsebnost organskega ogljika in kakovost organskih snovi sta se zelo spremenili od leta 1990, ko je začelo padati število staleža živine. Slovaška republika je v EU ena izmed držav z najmanjšim številom glav živine na hektar. To je potemtakem še en razlog, zakaj je pomembna možnost, da se ravni kadmija v slovaških tleh ne zvišajo.

(72) Poleg tega Slovaška republika poudarja, da je odpravljanje ali omejevanje vstopa kadmija iz fosfatnih gnojil v kmetijska zemljišča zelo pomembno, ker imajo nekatera njena tla visoke koncentracije kadmija zaradi različnih dejavnikov, od naravne geokemične sestave, atmosferske depozicije ali predhodnih industrijskih dejavnosti v bližini teh območij. Na kmetijskih območjih je koncentracija kadmija predvsem antropogenega izvora in v veliki meri posledica uporabe fosfatnih gnojil. Dodaten pritisk na tla na omenjenih območjih zaradi uporabe fosfatnih gnojil je torej nezaželen in bi lahko vodil do škodljivih učinkov na zdravje ljudi.

(73) Velika večina fosfatnih gnojil na slovaškem trgu je gnojil ES. Vendar ima večina gnojil ES na slovaškem trgu vsebnost kadmija pod 20 mg/kg P_2O_5. Slovaško republiko skrbi, da tudi če 95 % uvoženih gnojil že upošteva prihodnjo mejno vrednost iz Uredbe (EU) 2019/1009 60 mg/kg P_2O_5, so na Slovaškem območja, na katerih vsebnost kadmija narašča v tleh in kmetijskih proizvodih. Učinek tega je že opazen v povečani vsebnosti kadmija v otroški hrani. Poleg tega Slovaško republiko skrbi, da se bo vzorec uvozov v prihodnje spremenil in pripeljal do znatnega povečanja trženja proizvodov, katerih ravni kadmija so višje od 20 mg/kg P_2O_5, zaradi česar se bo kadmij še naprej kopičil v tleh in posledično prenesel v prehranjevalno verigo.

(74) Nazadnje, Slovaška republika navaja, da na Slovaškem ni nobenega proizvajalca fosfatnih gnojil, kar pomeni, da se ni treba bati, da bi od zaprošenega odstopanja imel koristi nacionalni proizvajalec.

2.2.2 *Ocena stališča Slovaške republike*

2.2.2.1 Utemeljenost na podlagi pomembnih potreb iz člena 36 PDEU ali v zvezi z varstvom okolja ali delovnega okolja

(75) Priglašene nacionalne določbe si prizadevajo doseči višjo raven varstva zdravja ljudi in okolja od tiste iz Uredbe (EU) 2019/1009 v zvezi z izpostavljenostjo kadmiju s preprečevanjem nadaljnjega kopičenja kadmija v tleh. Sredstvo za doseganje tega cilja je ohranjanje nižje mejne vrednosti kadmija v fosfatnih gnojilih, ki vsebujejo vsaj 5 masnih odstotkov P_2O_5, v primerjavi s harmonizirano mejno vrednostjo, določeno v Uredbi (EU) 2019/1009.

(76) V zvezi z varovanjem zdravja ljudi je treba opozoriti, da je kadmij nebistven in strupen element za ljudi ter ne koristi rastlinam ali živalim. Kadmijev oksid je bil razvrščen kot rakotvorna snov kategorije 2 v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ([12]).

(77) Prisotnost kadmija v rastlinah in vnos kadmija iz živil bi lahko dolgoročno povzročila škodljive učinke na zdravje ljudi. Poleg tega se kadmij, ko ga človeško telo enkrat absorbira, učinkovito ohrani in kopiči v telesu celo življenje ([13]).

(78) Kadmij lahko poškoduje ledvice in povzroči čezmerno proizvodnjo beljakovin v urinu. Trajanje in raven izpostavljenosti kadmiju določata resnost učinka. Poškodbe okostja so še en kritičen učinek kronične izpostavljenosti kadmiju na ravneh, ki so nekoliko višje od tistih, pri katerih bi bile beljakovine v urinu zgodnji pokazatelj. Ker se kadmij shranjuje predvsem v jetrih in ledvicah, je njegovo izločanje počasno in lahko v človeškem telesu ostane desetletja.

([12]) Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 (UL L 353, 31.12.2008, str. 1).

([13]) Glej znanstveno poročilo Evropske agencije za varnost hrane o prehranski izpostavljenosti kadmiju pri prebivalstvu Evrope iz leta 2012, objavljeno na: https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/scientific_output/files/main_documents/2551.pdf, *EFSA Journal* 2012; 10(1).

(79) Splošna javnost je izpostavljena kadmiju iz različnih virov, vključno s kajenjem. Za prebivalstvo, ki ne kadi, so najpomembnejši vir vnosa kadmija živila. Kadmij je predvsem strupen za ledvice, vendar lahko povzroči tudi demineralizacijo kosti ter je bil statistično povezan s povečanim tveganjem za raka pljuč, maternične sluznice, mehurja in dojk ([14]). Poleg tega tveganj za zdravje ni mogoče izločiti za odrasle kadilce in ljudi, ki imajo izpraznjene zaloge železa v telesu in/ali živijo blizu industrijskih virov ([15]).

(80) Poleg vplivov na zdravje ljudi bi nadaljnje kopičenje kadmija v tleh lahko imelo negativne učinke na biotsko raznovrstnost tal ter potemtakem na funkcije tal (npr. razpad organskih snovi) in z izpiranjem v tla na kakovost podzemne vode. Na strupenost in biološko dostopnost kadmija vplivajo značilnosti tal. Mobilnost kadmija in njegova biološka dostopnost sta višji v kislih tleh in nižji v kredastih/apnenčastih tleh. Ob upoštevanju, da: 1) je približno 70 % slovaških kmetijskih zemljišč kislih ali izredno kislih; 2) slovaška kmetijska zemljišča postajajo izredno revna z organskimi snovmi zaradi majhnega števila staleža živine in 3) so slovaška tla že visoko onesnažena s kadmijem zaradi različnih zgoraj opisanih dejavnikov, lahko zaključimo, da položaj, ki je specifičen za navedeno državo članico, obstaja, zaradi česar je posebej ranljiva za kopičenje kadmija v tleh.

(81) Pomisleke glede tveganj, ki jih kadmij prinaša zdravju ljudi in okolju, je Svet navedel že v svoji resoluciji z dne 25. januarja 1988 ([16]). Svet je poudaril pomen zmanjšanja vnosov kadmija v tla iz vseh virov, vključno iz razpršenih virov (npr. atmosferska depozicija, fosfatna gnojila, blato iz čistilnih naprav itd.), med drugim z „ustreznimi nadzornimi ukrepi za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih na podlagi ustreznih tehnologij, ki ne povzročajo pretiranih stroškov, ter ob upoštevanju okoljskih pogojev v različnih regijah Skupnosti“.

(82) Leta 2002 je Znanstveni odbor za zdravstvena in okoljska tveganja sklenil, da bi omejitev 40 mg/kg P_2O_5 ali več povzročila kopičenje kadmija v večini tal Unije. Nasprotno se od omejitve 20 mg/kg P_2O_5 ali manj ne pričakuje, da bi povzročila dolgotrajno kopičenje v zemlji v 100 letih, če ne upoštevamo drugih vnosov kadmija.

(83) Komisija je v uvodni izjavi 15 Uredbe (ES) št. 2003/2003 že napovedala, da namerava obravnavati vprašanje nenamerne vsebnosti kadmija v mineralnih gnojilih.

(84) V predlogu za Uredbo (EU) 2019/1009 ([17]) je Komisija na podlagi znanstvenih podatkov, ki so bili na voljo pri ocenjevanju vplivov, ugotovila, da lahko kadmij in kadmijev oksid na splošno pomenita resno tveganje za zdravje. Komisija je predlagala določitev mejne vrednosti 60 mg/kg P_2O_5 v fosfatnih gnojilih in postopno zmanjševanje te mejne vrednosti na 20 mg/kg P_2O_5 v 12 letih od začetka izvajanja nove uredbe.

(85) Splošno priznano je tudi, da je kadmij v gnojilih daleč najpomembnejši vir vnosa kadmija v tla in prehranjevalno verigo ([18]). Uredba (EU) 2019/1009 določa mejno vrednost 60 mg/kg P_2O_5, ki se bo uporabljala od 16. julija 2022. Velika večina gnojil, ki so na voljo na evropskem trgu, že izpolnjuje to mejno vrednost. Uvedba te omejitve je korak v pravo smer, ki temelji na razpoložljivih znanstvenih podatkih, vendar dolgoročno verjetno ne bo bistveno zmanjšala kopičenja kadmija v tleh.

(86) Uredba (EU) 2019/1009 ob priznavanju potrebe po ambicioznejših harmoniziranih mejnih vrednostih kadmija v fosfatnih gnojilih v prihodnosti določa obveznost Komisije, da ponovno oceni te omejitve z namenom njihovega zmanjšanja, če je to izvedljivo.

(87) Na podlagi navedenega je treba šteti, da je mejna vrednost, določena v priglašenih nacionalnih določbah, utemeljena zaradi potreb po varovanju zdravja ljudi in okolja.

([14]) *EFSA Journal* 2012; 10(1).

([15]) Poročilo Evropske unije o oceni tveganja za kadmij in kadmijev oksid, kot navedeno v SWD(2016) 64 final, str. 11.

([16]) UL C 30, 4.2.1988, str. 1.

([17]) COM/2016/0157 final - 2016/084 (COD).

([18]) Glej študijo „Revisiting and updating the effect of phosphate fertilizers to cadmium accumulation in European agricultural soils“ [Ponovni pregled in posodabljanje učinka fosfatnih gnojil na kopičenje kadmija v evropskih kmetijskih zemljiščih], ki sta jo pripravila Erik Smolders in Laetitia Six, naročilo združenje Fertilizers Europe leta 2013, objavljena pa je na http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/docs/scher_o_168_rd_en.pdf.

2.2.2.2 Odsotnost kakršne koli samovoljne diskriminacije, kakršnega koli prikritega omejevanja trgovine med državami članicami ali kakršne koli ovire za delovanje notranjega trga

(a) Odsotnost samovoljne diskriminacije

(88) V skladu s členom 114(6) PDEU mora Komisija preveriti, ali ohranjanje priglašenih nacionalnih določb ni sredstvo samovoljne diskriminacije. Da ne pride do kakršne koli diskriminacije, se v skladu s sodno prakso Sodišča ([19]) primerljive situacije ne smejo obravnavati na različne načine, različne situacije pa ne na isti način, razen kadar je to objektivno upravičeno. Odsotnost diskriminacije pomeni, da se nacionalne omejitve trgovine ne morejo uporabiti na takšen način, da bi ustvarjale diskriminacijo v zvezi z blagom s poreklom v drugih državah članicah.

(89) Slovaška republika je navedla, da trenutno na Slovaškem ni nobene proizvodnje fosfatnih gnojil. Poleg tega Komisija ugotavlja, da če bi bila taka proizvodnja v prihodnje vzpostavljena na Slovaškem, bi priglašene nacionalne določbe v vsakem primeru veljale za domače proizvode in proizvode, uvožene iz drugih držav članic. Ob odsotnosti kakršnih koli nasprotnih dokazov se lahko sklepa, da nacionalne določbe niso sredstvo samovoljne diskriminacije.

(b) Odsotnost prikritega omejevanja trgovine

(90) Nacionalni ukrepi, ki določajo strožje pogoje za dajanje proizvodov na trg kot Uredba Unije, bi običajno pomenili oviro za trgovino. Razlog za to je, da se za nekatere proizvode, ki so zakonito dani na trg v preostalem delu Unije, zaradi nacionalnih določb ne pričakuje, da bodo dani na trg v zadevni državi članici. Namen predpogojev iz člena 114(6) PDEU je preprečiti, da bi se omejitve, ki temeljijo na merilih iz odstavkov 4 in 5 navedenega člena, uporabljale v neprimerne namene in bi s tem prevzele vlogo gospodarskih ukrepov, namenjenih oviranju uvoza izdelkov iz drugih držav članic, torej bi postale sredstvo posredne zaščite nacionalne proizvodnje ([20]).

(91) Ker priglašene nacionalne določbe uvajajo strožjo mejno vrednost v zvezi z vsebnostjo kadmija v fosfatnih gnojilih tudi za gospodarske subjekte v drugih državah članicah v drugače usklajenem območju, lahko pride do prikritega omejevanja trgovanja ali ovire za delovanje notranjega trga.

(92) Ob odsotnosti kakršnih koli dokazov, da so nacionalne določbe v resnici ukrep z namenom zaščite nacionalne proizvodnje, se lahko sklepa, da te določbe ne pomenijo prikritega omejevanja trgovanja med državami članicami. Zato mora Komisija preučiti, ali priglašene nacionalne določbe pomenijo oviro za delovanje notranjega trga.

(c) Odsotnost ovir za delovanje notranjega trga

(93) V skladu s členom 114(6) PDEU mora Komisija preveriti, ali ohranjanje priglašenih nacionalnih določb pomeni oviro za delovanje notranjega trga. Tega pogoja ni mogoče razlagati kot izključitve odobritev katerega koli nacionalnega ukrepa, ki bi lahko vplival na delovanje notranjega trga. Dejansko vsak nacionalni ukrep, ki odstopa od harmonizacijskega ukrepa za vzpostavitev in delovanje notranjega trga, v osnovi pomeni ukrep, ki bo verjetno vplival na notranji trg. Za ohranitev uporabnosti postopka iz člena 114 PDEU je posledično treba v okviru člena 114(6) PDEU pojem ovire za delovanje notranjega trga razumeti kot nesorazmeren učinek glede na zastavljeni cilj ([21]).

([19]) Npr. zadeva C-492/14, Essent Belgium, točka 80, Sklep Komisije (EU) 2018/702 z dne 8. maja 2018 o nacionalnih določbah o dodajanju nitritov nekaterim mesnim proizvodom, o katerih je Danska poslala uradno obvestilo, odstavek 52 (UL L 118, 14.5.2018, str. 7), Odločba Komisije 2006/348/ES z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Finska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, odstavek 38 (UL L 129, 17.5.2006, str. 25), Odločba Komisije 2006/347/ES z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Kraljevina Švedska na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, odstavek 39 (UL L 129, 17.5.2006, str. 19), Odločba Komisije 2006/349/ES z dne 3. januarja 2006 o nacionalnih določbah, o katerih je Republika Avstrija na podlagi člena 95(4) Pogodbe ES poslala uradno obvestilo v zvezi z največjo dovoljeno vsebnostjo kadmija v gnojilih, odstavek 39 (UL L 129, 17.5.2006, str. 31).

([20]) Sklep (EU) 2018/702, odstavek 54, Odločba 2006/348/ES, odstavek 40, Odločba 2006/347/ES, odstavek 41, Odločba 2006/349/ES, odstavek 41.

([21]) Sklep (EU) 2018/702, odstavek 55, Odločba 2006/348/ES, odstavek 42, Odločba 2006/347/ES, odstavek 43, Odločba 2006/349/ES, odstavek 43.

(94) Pri ocenjevanju, ali so priglašene nacionalne določbe primerne in potrebne za dosego cilja, je treba upoštevati številne dejavnike. Komisija mora oceniti, ali je raven varstva, ki izhaja iz mejne vrednosti za kadmij, določena v priglašenih nacionalnih določbah, višja od tiste v harmonizacijskem ukrepu ter učinkovita pri varovanju zdravja ljudi po eni strani in okolja po drugi strani.

(95) Priglašene nacionalne določbe si prizadevajo varovati zdravje ljudi in okolje tako, da preprečujejo kopičenje kadmija v tleh. V svojem uradnem obvestilu Komisiji Slovaška republika utemeljuje nujnost odstopanja s sklicevanjem na posebne okoliščine, povezane z visoko kislostjo in nizko vsebnostjo organskih snovi v slovaških kmetijskih zemljiščih, ter s posledičnimi negativnimi učinki na ravni kadmija v tleh in zdravje prebivalstva države. Približno 70 % slovaških kmetijskih zemljišč tal je kislih ali izredno kislih, pri čemer številna postajajo vedno revnejša z organskimi snovmi, kar pripelje do položaja, ki je specifičen za omenjeno državo članico in zaradi katerega je posebej ranljiva za kopičenje kadmija v tleh.

(96) Prav tako je bila mejna vrednost 20 mg/kg P_2O_5 ali manj koncentracije kadmija v gnojilih opredeljena kot učinkovita pri izogibanju dolgoročnemu kopičenju kadmija v obdobju 100 let.

(97) Če upoštevamo tudi elemente, povezane s specifičnim položajem Slovaške republike, se priglašene nacionalne določbe lahko štejejo kot potrebne za doseganje ciljev, ki so si jih zastavile.

(98) Poleg tega Slovaška republika trdi, da ima večina gnojil na trgu vsebnost kadmija pod 20 mg/kg P_2O_5, čeprav se to trenutno ne zahteva za gnojila ES. Zato določitev mejne vrednosti na 20 mg/kg P_2O_5 ne bo povzročila hude motnje na trgu.

(99) Uporabo drugih ukrepov, kot so omejitev pri uporabi, bi bilo zelo težko nadzorovati v praksi in z njimi zastavljen cilj ne bi mogel biti dosežen. Komisija meni, da ohranjanje priglašenih nacionalnih določb ni nesorazmerno in ne ovira delovanja notranjega trga v smislu člena 114(6) PDEU.

(100) Komisija ob upoštevanju te analize meni, da je pogoj o odsotnosti ovir za delovanje notranjega trga izpolnjen.

2.2.2.3 Časovna omejitev

(101) Za zagotovitev, da sta nacionalni ukrep in morebitna ovira za delovanje notranjega trga omejena na to, kar je nujno potrebno za doseganje ciljev, ki si jih je zastavila Slovaška republika, bi bilo treba nacionalno odstopanje časovno omejiti. Odstopanje ne bi bilo več potrebno, če bi se v prihodnosti harmonizirana mejna vrednost določila na ravni slovaške mejne vrednosti ali pod njo.

(102) Harmonizirana mejna vrednost bi se lahko določila na ravni slovaške mejne vrednosti ali pod njo samo z odločbo Evropskega parlamenta ali Sveta na podlagi predloga Komisije, npr. v okviru pregleda iz člena 49(b) Uredbe (EU) 2019/1009. Obdobje, za katerega je odobreno odstopanje, zato ne bi smelo biti omejeno na določen datum s tem sklepom, ampak bi moralo biti usklajeno s tako prihodnjo odločitvijo zakonodajalca.

(103) To bi bilo v skladu s členom 3(2) Uredbe (EU) 2019/1009, ki določa, da se odstopanja od Uredbe (ES) št. 2003/2003 v skladu s členom 114(4) PDEU v zvezi z vsebnostjo kadmija lahko še naprej uporabljajo, dokler se na ravni Unije ne uporabljajo harmonizirane mejne vrednosti za vsebnost kadmija v fosfatnih gnojilih, ki so enake ali nižje od nacionalnih.

(104) Odobritev priglašenih nacionalnih določb bi potemtakem morala veljati, dokler se na ravni Unije ne uporabljajo spremenjene harmonizirane mejne vrednosti, ki so enake slovaški mejni vrednosti ali nižje od nje.

3. **SKLEPNE UGOTOVITVE**

(105) Glede na navedeno je treba skleniti, da je uradno obvestilo Slovaške republike za ohranitev nacionalnih določb, ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009, kot je bilo predloženo 9. avgusta 2019, dopustno.

(106) Poleg tega Komisija ugotavlja, da priglašene nacionalne določbe:

— izpolnjujejo potrebe za varstvo zdravja ljudi in okolja,

— so sorazmerne z zastavljenimi cilji,

— niso sredstvo samovoljne diskriminacije,

— ne pomenijo prikritega omejevanja trgovine med državami članicami.

(107) Zato Komisija meni, da se priglašene nacionalne določbe lahko odobrijo –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Nacionalne določbe, o katerih je Slovaška republika v skladu s členom 114(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije poslala uradno obvestilo in ki odstopajo od Uredbe (EU) 2019/1009 glede vsebnosti kadmija v fosfatnih gnojilih, tj. prepoved dajanja na slovaški trg fosfatnih gnojil, ki vsebujejo vsaj 5 masnih odstotkov P_2O_5 iz točk 3(a)(ii) v FKS 1(B) in 2(a)(ii) v FKS 1(C)(I) v Prilogi I k Uredbi (EU) 2019/1009, katerih vsebnost kadmija presega 20 mg/kg P_2O_5, so odobrene, dokler se na ravni Unije ne uporabljajo spremenjene harmonizirane mejne vrednosti, ki so enake slovaški mejni vrednosti ali nižje od nje.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Slovaško republiko.

V Bruslju, 6. avgusta 2020

Za Komisijo
Thierry BRETON
Član Komisije